

vaikkeudet. PARADISE24-kyselyn tutkimusperusta. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 143, 2016.

Liite 5. Aiemman tutkimuksen perusteella kootut yhteiset psykososiaaliset vaikeudet (n = 64), niiden ICF-koodit ja kysymysmuotoilun lähde

Kuusikymmentäneljä psykososiaalista vaikeutta sisällytettiin yksilöhaastattelukysymyksiin. Ensimmäinen sarake kertoo ICF-luokan, toinen toimintarajoitteen ja kolmas sen, missä muodossa kysymys esitettiin. Sulkuihin on merkitty lähde, jos kysymys perustuu johonkin aiempaan menetelmään. Lyhenteiden selitykset on listattu taulukon alle. Sarakkeet 4–12 kertovat, kuinka suurella osalla yhdeksän aivotoiminnan häiriön takia haastatelluista ei ollut kokenut vaikeuksia viimeisen 30 vuorokauden aikana. Vastaajien määrä muiden häiriöiden osalta on 80, mutta skitsofrenian ja depression osalta 81. Lihavoitu ne, joissa vähintään puolet oli vastannut, ettei ollut kokenut vaikeuksia.

Psykososiaaliset vaikeudet			Depressio	Epilepsia	Migreeni	MS-tauti	Parkinsonin tauti	Aivoverenkiertohäiriö	Skitsofrenia	Dementia	Päihderiippuvuus
ICF-koodi	Toimintarajoite	Kysymys (lähde ^a)	Ei vaikeuksia -vastausten osuus, %								
b130	Henkinen energia ja viettitoiminnot	Minkä verran ongelmia sinulla on ollut johtuen siitä, että et ole tuntenut itseäsi levänneeksi ja pirteäksi päivän aikana (esim. tunnet väsymystä, olet voimaton)? (WHS)	7	20	5	19	25	29	14	16	9
b1301	Motivaatio	Minkä verran ongelmia sinulla on ollut löytää asioita, jotka kiinnostavat ja motivoivat sinua?	9	54	41	51	70	55	21	31	13
b1302	Ruokahalu	Minkä verran ongelmia sinulla on ollut ruokahalusi suhteen?	37	74	59	80	84	85	49	60	48
b1304	Mielijohteiden hallinta	Minkä verran ongelmia sinulla on ollut olla tekemättä tai sanomatta asioita tavalla, jota normaalisti pitäisit sopimattomana? (CIDI)	43	81	46	61	68	85	40	63	40
b134	Unitoiminnot	Minkä verran ongelmia sinulla on ollut unen kanssa, esimerkiksi vaikeus nukahtaa, heräilyä usein yön aikana tai herääminen liian aikaisin aamulla? (WHS)	14	54	29	43	30	54	27	43	16
b140	Tarkkaavuus-toiminnot	Minkä verran vaikeuksia sinulla on ollut keskittyä tekemään jotain kymmenen minuutin ajaksi? (WHODAS II)	21	64	38	70	61	50	43	58	32
b144	Muisti-toiminnot	Minkä verran vaikeuksia sinulla on ollut muistaa tehdä tärkeitä asioita? (WHODAS II)	19	43	53	64	68	38	35	9	18
b147	Psykomotoriset toiminnot: hitaus	Minkä verran ongelmia sinulle on tuottanut se, että olet kokenut itsesi hitaaksi tai että asiat ovat tuntuneet tapahtuvan ympärilläsi liian nopeasti? (Pohjana HADS)	19	66	34	50	19	35	32	26	35
b147	Agitaatio, aggressio, hyperaktiivisuus	Minkä verran ongelmia sinulla on ollut ärtyneisyyden suhteen mm., että olisit aloittanut riitoja, huutanut ihmisille tai jopa lyönyt heitä? (Pohjana CIDI)	25	60	45	59	64	75	56	46	29
b152	Tunne-elämän toiminnot	Minkä verran [ko. aivotoiminnan häiriö] on vaikuttanut tunteisiksi? (WHODAS II)	1	26	10	21	34	20	19	29	7
b152	Masennusoireet	Minkä verran ongelmia sinulle on aiheutunut surun, alakuloisuuden ja masentuneisuuden tunteista? (WHS)	1	34	19	39	36	29	19	24	11
b152	Huolet ja ahdistus	Minkä verran ongelmia sinulle ovat aiheuttaneet huolestuneisuus ja ahdistuneisuus? (WHS)	4	31	13	26	39	28	20	35	9
b152	Stressi	Minkä verran ongelmia sinulle on tuottanut se, että et ole kyennyt selviytymään kaikista niistä asioista, jotka sinun olisi tullut hoitaa? (WHS)	22	45	19	45	30	43	32	33	24
b1521	Tunteiden säätely	Minkä verran ongelmia sinulle aiheutuu tunnetilojen tai mielialojen heilahteluista kuten yhtäkkisestä nauramisesta tai itkemisestä ilman syytä? (Pohjana HSQuale ja SIP)	33	65	51	63	58	48	42	59	13

Psykososiaaliset vaikeudet			Depressio	Epilepsia	Migreeni	MS-tauti	Parkinsonin tauti	Aivoverenkiertohäiriö	Skitsofrenia	Dementia	Päihderippuvuus
ICF-koodi	Toimintarajoite	Kysymys (lähde ^a)	Ei vaikeuksia -vastausten osuus, %								
b152	Tyhjyys, yksinäisyys	Minkä verran ongelmia sinulle on aiheutunut siitä, että tunnet itsesi sisäisesti tyhjäksi? (Pohjana CID)	15	83	54	68	69	83	37	61	20
		Minkä verran ongelmia sinulle on aiheuttanut se, että tunnet itseksi yksinäiseksi vaikka olet ihmisten seurassa? (Pohjana SCL-90)	21	78	61	60	75	78	17	51	23
b156	Havainto- toiminnot	Minkä verran ongelmia sinulle on tuottanut se, että olet kuullut ja nähnyt asioita, joita muut eivät ole kuulleet tai nähneet?	85	93	64	91	89	93	54	85	76
B1678	Kieleen liittyvät mielen- toiminnot	Minkä verran ongelmia sinulla on ollut löytää sanoja, joita olisit halunnut sanoa, tai ymmärtää mitä sinulle sanotaan? (Pohjana HSQuale)	23	60	38	61	36	50	25	33	23
b160	Ajattelu- toiminnot	Minkä verran ongelmia sinulle on aiheutunut tunteesta, että ajatuksesi ovat liian hitaita tai etet pysty ajattelemaan selkeästi? (SCAN)	20	71	41	69	73	51	28	49	22
b1602	Ajattelun sisältö	Minkä verran ongelmia sinulle ovat tuottaneet voimakkaat pelon tunteet, vaikka olet tiennyt, että todellista vaaraa ei ole? (Pohjana CID)	48	86	65	74	81	83	38	71	42
b164	Korkeatasoiset kognitiiviset toiminnot	Minkä verran vaikeuksia sinulla on ollut päätösten tekemisessä?	21	75	51	63	59	71	30	26	22
		Minkä verran vaikeuksia sinulle on tuottanut asioiden arviointi ja ongelmien ratkaisu päivittäisessä elämässä? (WHODAS II)	24	78	55	76	64	70	32	23	20
b2	Aistitoiminnot ja kipu	Minkä verran sinulla on ollut ongelmia, joihin on liittynyt aistimushäiriöitä kuten ihon yliherkkyttä, valoherkkyttä, meluherkkyttä, puutumista, pistelyä, epäselviä näköaistimuksia tai kaksoiskuvia?	40	74	25	44	38	60	36	75	40
b280	Kipuaistimus	Minkä verran sinulla on ollut särkyjä tai kipuja? (WHS)	16	51	5	51	46	49	41	31	20
b310/ b320	Puhuminen	Minkä verran ongelmia sinulla on ollut puhua selvästi? (Pohjautuu SA-SIP)	49	68	55	75	53	49	52	85	45
b525	Ulostus- toiminnot	Minkä verran ongelmia sinulla on ollut suolen toiminnan hallinnassa, esimerkkeinä ummetus tai ripuli? (Pohjana SIS/HAQUAMS)	40	75	51	50	54	71	56	58	35
b530	Painonhallinta	Minkä verran ongelmia painon nousu tai lasku on aiheuttanut sinulle?	41	79	65	63	61	83	41	70	42
b620	Virtsaamis- toiminnot	Minkä verran ongelmia virtsaaminen tai virtsan karkailu ovat aiheuttaneet sinulle? (HSQR)	76	95	89	60	61	79	67	64	68
b640	Seksuaali- toiminnot	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut seksuaalisissa toiminnoissa? (WHODAS II)	15	73	71	73	56	68	37	8	56
	Libido	Minkä verran ongelmia olet kokenut seksuaalisen halun alueella?	16	83	68	64	55	80	56	35	49
b730	Lihaskäytön ja tehon tuottotoi- minnot	Minkä verran ongelmia sinulla on ollut lihasvoiman kanssa kasvoissa, käsissä tai jaloissa?	44	83	54	44	44	40	59	73	43
b735	Lihaskäytön toiminnot (tonus)	Minkä verran ongelmia olet kokenut lisääntyneen lihastonuksen tai lihasjäykkyyden kanssa?	51	86	78	61	29	55	51	81	35
b760	Tahdonaisten liiketoiminto- jen hallinta	Minkä verran ongelmia sinulla on ollut liikkeiden koordinaatiossa?	54	83	76	53	29	40	53	55	39
b7	Tuki- ja liikun- taelimistöön ja liikkeisiin liitty- vät toiminnot	Minkä verran ongelmia sinulla on ollut tasapainon hallinnassa? (tarkoittaa tasapainoainin toimintaa)	48	81	63	40	34	41	62	46	42

Psykososiaaliset vaikeudet			Depressio	Epilepsia	Migreeni	MS-tauti	Parkinsonin tauti	Aivoverenkiertohäiriö	Skitsofrenia	Dementia	Päihderippuvuus
ICF-koodi	Toimintarajoite	Kysymys (lähde ^a)	Ei vaikeuksia -vastausten osuus, %								
b765	Tahattomat liiketoiminnot	Minkä verran ongelmia olet kokenut käsien tai jalkojen vapinan takia?	54	79	74	78	31	69	52	76	39
d1	Oppiminen ja tiedon soveltaminen	Minkä verran vaikeuksia sinulle on tuottanut oppia uusia asioita, esimerkiksi löytämään reitti uuteen paikkaan? (WHODAS II)	43	85	50	76	58	69	43	14	34
d166	Lukeminen	Onko sinulla ollut vaikeuksia kirjojen, ohjeiden tai sanomalehtien lukemisessa?	28	84	54	75	75	69	28	34	44
d230	Päivittäin toistuvien tehtävien ja toimien suorittaminen	Kuinka paljon vaikeuksia sinulla on ollut päivittäisten toimien suorittamisessa?	11	58	31	54	55	39	33	28	42
d3	Kommunikointi	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on yleensä ollut ymmärtää mitä ihmiset sanovat? (WHODAS II)	63	89	64	94	84	81	36	39	48
		Minkä verran vaikeuksia sinulla on ollut aloittaa ja ylläpitää keskustelua? (WHODAS II)	49	86	64	88	69	69	35	31	35
d4	Liikkuminen	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut seisoa yhtäjaksoisesti pitkään kuten 30 minuuttia? (WHODAS II)	37	68	60	58	40	51	38	61	37
d430	Nostaminen ja kantaminen	Kuinka paljon vaikeuksia sinulla on ollut esineiden nostamisessa ja kantamisessa?	31	88	53	51	44	56	43	25	49
d440	Käden ja käsivarren hienomotorinen käyttäminen	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut käyttää käsiäsi ja sormiasi kuten poimia pieniä esineitä tai avata tai sulkea rasioita? (HSQR)	56	96	86	61	35	68	73	69	60
d445											
d455	Liikkuminen paikasta toiseen	Onko sinulla ollut vaikeuksia liikkua paikasta toiseen? (WHS)	63	95	83	73	61	59	59	54	61
d450	Käveleminen	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut kävellä pitkiä matkoja kuten 1 km? (WHODAS II)	49	83	56	59	44	48	49	34	55
d475	Ajaminen	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut ajaa autoa?	29	39	65	70	48	41	16	6	38
d510	Peseytyminen	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut pestä koko vartalosi? (WHODAS II)	68	96	93	85	78	76	64	61	73
d530	WC:ssä käyminen	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut WC:n käyttämisessä?	80	95	83	90	84	89	84	76	92
d540	Pukeutuminen	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut pukeutumisessa? (WHODAS II)	68	95	93	86	56	73	79	71	78
d550	Ruokaileminen	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut syömisessä? (WHODAS II)	64	99	84	95	84	89	85	86	83
d5	Itsestä huolehtiminen	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut olla yksin muutamia päiviä? (WHODAS II)	54	89	74	80	73	68	48	21	39
d570	Omasta terveydestä huolehtiminen	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut huolehtia terveydestäsi kuten syödä hyvin, kuntoilla ja ottaa lääkkeesi?	52	95	70	76	83	81	40	29	34
d640	Kotitaloustöiden tekeminen	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut huolehtia kotitaloudestasi? (WHODAS II)	19	81	51	65	74	53	36	20	29
d660	Muiden henkilöiden avustaminen	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut elättää tai tukea muita? (Pohjana WHOQoL)	59	63	54	73	65	66	40	24	26

Psykososiaaliset vaikeudet			Depressio	Epilepsia	Migreeni	MS-tauti	Parkinsonin tauti	Aivoverenkiertohäiriö	Skitsofrenia	Dementia	Päihderippuvuus
ICF-koodi	Toimintarajoite	Kysymys (lähde ^a)	Ei vaikeuksia -vastausten osuus, %								
d7	Henkilöiden välinen vuorovaikutus ja ihmissuhteet	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut käsitellä ristiriitoja ja jännitteitä toisen kanssa? (WHS)	28	85	50	65	70	84	30	49	22
		Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut tulla toimeen vieraiden ihmisten kanssa? (WHODAS II)	64	84	63	78	68	79	31	39	32
d7500	Vapaamuotoiset ystävyyssuhteet	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut ylläpitää ystävyyssuhteita? (WHODAS II)	51	76	64	88	84	78	36	48	32
d760 + d770	Perhesuhteet / intiimit ihmissuhteet	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut tulla toimeen läheistesi kanssa? (WHODAS II)	63	90	55	80	81	71	33	51	42
d839 + d850	Opetus ja koulutus / vastikkeellinen työ	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut päivittäisessä työssä tai koulunkäynnissä? (WHODAS II)	6	45	31	53	21	24	19	8	6
d870	Taloudellinen omavaraisuus	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut saada rahat riittämään tarpeidesi tyydyttämiseen? (Pohjana WHOQoL)	59	78	61	58	74	66	30	61	15
		Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut hallita rahankäyttöäsi?	74	84	70	74	80	83	33	36	15
d9	Yhteisöllinen, sosiaalinen ja kansalaiselämä	Kuinka suuria vaikeuksia sinulla on ollut osallistua harrastuksiin tai järjestötoimintaan (esim. juhliin, urheilutapahtumiin, uskonnollisiin tai poliittisiin toimintoihin) samalla tavalla kuin kuka tahansa? (WHODAS II)	26	84	45	66	70	66	36	46	15
d920	Virkistämisen ja vapaa-aika	Minkä verran vaikeuksia sinulla on ollut rentoutua tai huvitella omatoimisesti? (WHODAS II)	24	83	60	74	86	71	42	44	21
		Ajatteletko, että olet [ko. häiriön] takia muuttanut toisenlaiseksi ihmiseksi kuin aiemmin olit?	10	19	24	19	41	26	14	25	3

^aWHS: World Health Organization (WHO) World Health Survey; CIDI: WHO Composite International Diagnostic Interview; WHODAS II: WHO Disability Assessment Schedule 2.0; HADS: Hospital Anxiety and Depression Scale; HSQale: Quality of Life Instrument for Young Hemorrhagic Stroke Patients; SIP: Sickness Impact Profile; SCL-90: Symptom Checklist; SCAN: Schedule for Clinical Assessment in Neuropsychiatry; SA-SIP: Stroke Adapted-Sickness Impact Profile; SIS: Stroke Impact Scale; HSQR: WHO Survey on Health and Health System Responsiveness; WHOQoL: WHO Quality of Life..